

АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВЕ ФОРМУВАННЯ ЖИТЛОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ МІСТЕЧОК В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Лінкевич Є.В.

Науковий керівник – Шушлякова О.С., канд. архіт., доцент

Традиційно, вузи формуються в великих містах або локальних містобудівних центрах, що мають розвинене освітнє середовище, організовану інфраструктуру, відповідні науково-освітні кадри. У такі центри направляється широкий контингент населення для отримання вищої освіти і наукової роботи, що диктує необхідність створення в їх структурі особливого житлового середовища довготривалого користування - студентського житла (далі СЖ). Таке СЖ при сучасному вузі формується не тільки для житлових функцій, але і для самостійної (домашньої) освітньої праці, відпочинку, дозвілля, оздоровчо-рекреаційної та розвиваючої соціокультурної діяльності. Це обумовлює необхідність формування СЖ вузу, як багатофункціонального комплексу, що представляє собою специфічно цілісний об'єкт з різними функціями, що враховує специфіку праці та потреб студентського контингенту, а також - соціальні, психологічні та емоційні аспекти життєдіяльності молодих людей. СЖ - відносно самостійний особливий простір, структурно інтегрований в архітектурне середовище вузів.

В Україні житлове середовище вузів традиційно виступає окремими будівлями гуртожитків або їх комплексами - «студентськими містечками». За результатами дослідження визначено основні недоліки існуючих архітектурно-містобудівних рішень СЖ:

- при існуючій архітектурній організації, орієнтованій на колективний побут, не враховано психологічні і соціологічні аспекти формування особистості в період навчання у вузі, не враховано функціональний і психологічний дискомфорт, побутові незручності, загрози здоров'ю проживаючих, що йде на шкоду не тільки освітньої діяльності, а й професійному, соціокультурному і духовному становленню особистості;

- будівлі і комплекси, в цілому, не враховують специфіку сучасної науково освітньої діяльності. Будинки й комплекси СЖ, характеризуються, в цілому, недостатньо розвиненою інфраструктурою побутового і культурного обслуговування. - Існуючі обслуговуючі приміщення, як правило, розташовані віддалено від житлових приміщень, а підприємства обслуговування побуту і постачання - за межами студентських містечок, що спричиняє великі непродуктивні витрати часу на переходи і дискомфорт;

- існуюча організація дозвілля та обслуговування не враховує сучасні методи праці і відпочинку, через що відповідні будівлі і примі-

щення, часто, не використовуються за призначенням. - Будівлі, часто, мають низьку архітектурно-образну виразність - монотонність фасадів, викликану, зокрема, монофункціональних внутрішнього змісту і однотипністю приміщень.

Результат дослідження зарубіжної практики формування СЖ, дозволив підтвердити вищий рівень опрацювання окремих питань проектування студентського житла в розвинених зарубіжних країнах та необхідність наукового опрацювання цих питань стосовно до вітчизняних умов. Також, виявлено домінуючі в зарубіжній практиці типи приміщень, будівель, комплексів.

Запропоновано принципи формування сучасного СЖ:

- принцип багатофункціональності архітектурно-містобудівного рішення вузівського містечка – кампусу,
- принцип багатофункціонального архітектурного рішення будівлі студентського житла,
- принцип багатофункціональності архітектурного рішення планувальної одиниці - житлового осередку,
- принцип індивідуального особистого і навчального простору,
- принцип зовнішньої територіально-часової і внутрішньої зонально тимчасової доступності місць реалізації потреб студента.

Розроблена теоретична, модель об'ємно-просторової організації СЖ: «комплекс - будівля – приміщення». Розроблена функціональна модель формування об'ємно-планувальної структури студентського житла, їх можна класифікувати на:

- Які вимагають щоденної реалізації,
- Які вимагають періодичної реалізації,
- Які вимагають епізодичної реалізації.

До групи щоденних потреб відносяться: сон, пасивний відпочинок, приготування та прийом їжі і т.д. Функціональні потреби, які формуються без чіткої періодичності різними індивідуумами: активний відпочинок, заняття спортом, різні збори, усі види дозвілля, зберігання особистих речей, медична допомога, екологічна рекреація, парковка автотранспорту.

На базі сформульованих принципів і запропонованої моделі архітектурної організації можливе створення і реалізація сучасних проектів СЖ в Україні, що відповідають високим вимогам до даного типу будівель і комплексів.